

УДК 339.56.055

Гужва І. Ю.

Український державний університет фінансів та міжнародної торгівлі

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ ОЧЕС

У статті розглянуто проблему активізації зовнішньоторговельної діяльності України в рамках Організації Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС). Проаналізовано поточний стан розвитку торговельно-економічних відносин вітчизняних суб'єктів господарювання з партнерами у Чорноморському регіоні. Визначено механізми посилення співпраці у сфері зовнішньої торгівлі між країнами – членами ОЧЕС. На основі використання методів економіко-математичного моделювання окреслено перспективи економічного зростання України та решти країн Чорноморського регіону від запровадження даних механізмів.

Ключові слова: зовнішня торгівля, ОЧЕС, регіональна інтеграція, моделювання, обмін інформацією.

Постановка проблеми. З огляду на гео економічні перспективи, Чорноморський регіон є надзвичайно важливим для України як для задоволення її економічних інтересів (вирішення проблем енергоносіїв, збільшення обсягів зовнішньої торгівлі, чіткої роботи транспортних комунікацій), так і для покращення національної безпеки. Великого значення набувають широкомасштабні комунікаційні проекти в рамках Організації Чорноморського економічного співробітництва (далі – ОЧЕС), зокрема будівництво кільцевої автомагістралі навколо Чорного моря та системи магістральних трубопроводів для транзиту нафти й газу з Центральної Азії, Закавказзя, Близького і Середнього Сходу до Європи. Наголосимо, що використання території України більше ніж удвічі скоротить шлях транспортування нафти з Близького Сходу до європейських країн.

Для України співпраця в рамках ОЧЕС – це також можливість отримання певних політичних преференцій у Чорноморсько-Каспійському регіоні. Адже одним із пріоритетних завдань діяльності організації є посилення взаємодії з ЄС, насамперед через спільну участь у заходах високого рівня країн – членів ЄС та ОЧЕС, розроблення механізмів співробітництва у конкретних галузях, залучення країн – членів ЄС, що мають статус спостерігачів в ОЧЕС, до практичної діяльності організації. Пріоритетними напрямками діяльності України в ОЧЕС є участь у проектах, що стосуються розвитку транспортної інфраструктури, спільного ринку енергоносіїв, рекреації та туризму, впровадження інноваційних енергоощадних технологій. Таким чином, з огляду на інтереси України, ОЧЕС є важливим елементом розвитку довгострокової співпраці з Центральною Азією, Закавказзям, Близьким і Середнім Сходом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню особливостей діяльності ОЧЕС та участі в ній України присвячено низку наукових праць вітчизняних вчених економістів, зокрема І.А. Троян [1], А.І. Гончарука [2], С.О. Радзівської [3], О.М. Гніліченко [4], С.А. Сапожнікова [5] та інші. Їх роботи зробили значний внесок у розвиток комплексного та всеосяжного аналізу різноманітних аспектів функціонування ОЧЕС. Ними також ґрунтовно опрацьовано визначення позицій, сильних і слабких сторін співробітництва України з партнерами по ОЧЕС.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Однак сучасні особливості розвитку ОЧЕС, формування нових засад економічної співпраці між її членами, а також новітні виклики соціально-економічного та промислового розвитку в Україні зумовлюють необхідність перегляду

базових позицій, перспектив та формату співпраці в Чорноморському регіоні, що визначає необхідність подальших досліджень.

Метою статті є визначення механізмів розвитку співпраці України з партнерами по ОЧЕС у сфері зовнішньої торгівлі та окреслення перспектив активізації торговельно-економічних відносин в регіоні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Актуальність розвитку для України торговельно-економічної співпраці з країнами ОЧЕС не останню чергу зумовлюється їх важливим торговельно-політичним значенням для неї. Країни цього регіону завжди були і залишаються основними торговельними партнерами України. Зокрема, Росія і Туреччина посідають значні місця в зовнішньоторговельному обороті України. Вони виступають основним пунктом призначення значних обсягів вітчизняної продукції (див. табл. 1), що є предметом міжнародної спеціалізації України (чорні метали, продукція сільського господарства), у тому числі тієї, яка має достатній рівень обробки і доданої вартості (машини й обладнання).

Таблиця 1
Обсяги зовнішньої торгівлі України
з країнами ОЧЕС у 2015 р.

Країни	Обсяги зовнішньої торгівлі, млн дол. США			Частка в загальному експорту, %
	Експорт	Імпорт	Сальдо	
Росія	4 829,9	7 485,1	-2 655,2	12,7
Туреччина	2 771,7	851,2	1 920,5	7,3
Румунія	569,9	316,9	253,0	1,5
Молдова	524,3	41,2	483,1	1,4
Болгарія	419,5	252,9	166,6	1,1
Грузія	402,8	60,8	342,0	1,1
Азербайджан	318,8	30,3	288,5	0,8
Греція	153,8	238,5	-84,7	0,4
Сербія	105,9	83,3	22,6	0,3
Вірменія	101,6	7,3	94,3	0,3
Албанія	24,9	2,9	22,0	0,0
Усього	10 223,1	9 370,4	852,7	26,8

Джерело: побудовано автором на основі [6]

Так, за підсумками 2015 р., 12,7% усього товарного експорту з України припадало на Росію, 7,3% – на Туреччину, 1,5% – на Румунію, 1,4% – на Молдову і близько 1% – на інші країни регіону, загалом складаючи 26,8% експорту за всіма членами ОЧЕС. Слід зазначити, що сальдо торгівлі з ОЧЕС для України було позитивним і становило

852,7 млн дол. США. Негативне сальдо спостерігалось лише у торгівлі з Росією та Грецією, тоді як за дев'ятьма іншими партнерами ОЧЕС воно було на користь платіжного балансу України.

З погляду на гео економічні перспективи, Чорноморський регіон є надзвичайно важливим для України як для задоволення її економічних інтересів (вирішення проблем енергоносіїв, збільшення обсягів зовнішньої торгівлі, чіткої роботи транспортних комунікацій), так і для покращення національної безпеки. Великого значення набувають широкомасштабні комунікаційні проекти в рамках Організації чорноморського економічного співробітництва, зокрема будівництво кільцевої автомагістралі навколо Чорного моря та системи магістральних трубопроводів для транзиту нафти й газу з Центральної Азії, Закавказзя, Близького і Середнього Сходу до Європи. Наголосимо, що використання території України більш ніж удвічі скоротить шлях транспортування нафти з Близького Сходу до європейських країн.

За роки існування ОЧЕС досягла певних успіхів, насамперед у вирішенні транспортних проблем. В акваторії Чорного моря була створена мережа паромних сполучень між Україною, Туреччиною, Грузією, Болгарією. Частково відбудовується кільце автомобільних доріг навколо всього морського узбережжя. Активно розвивається співробітництво щодо подолання техногенних і природних катастроф. Успішно розвивається співпраця у протидії терористичній діяльності у країнах – членах ОЧЕС. Поступово інтенсифікується науково-технічна співпраця між вищими навчальними закладами та дослідницькими центрами країн регіону.

Важливу роль у діяльності ОЧЕС відіграє Чорноморський банк торгівлі та розвитку, який є регіональним акціонерним банком. 90% статутного капіталу становлять внески шести країн: Греції, Росії, Туреччини (по 16,5%), Болгарії, Румунії та України (по 13,5%), тоді як інші країни мають по 2%. Завдання банку полягають у фінансуванні (до 35%) спільних проектів, які сприяють розвитку

інфраструктури в регіоні, вирішенню екологічних проблем Чорного моря тощо.

Для України співпраця в межах ОЧЕС – це також можливість отримання певних політичних переваг у Чорноморсько-Каспійському регіоні. Адже одним із пріоритетних завдань діяльності співробітництва є посилення взаємодії з ЄС, насамперед через спільну участь у заходах високого рівня країн – членів ЄС та ОЧЕС, розроблення механізмів співробітництва у конкретних галузях, залучення країн – членів ЄС, що мають статус спостерігачів в ОЧЕС, до практичної діяльності Організації. Пріоритетними напрямками діяльності України в ОЧЕС є участь у проектах, що стосуються розвитку транспортної інфраструктури, спільного ринку енергоносіїв, рекреації та туризму, впровадження інноваційних енергоощадних технологій. Таким чином, з позицій інтересів України ОЧЕС є важливим елементом розвитку довгострокової співпраці з Центральною Азією, Закавказзям, Близьким і Середнім Сходом.

Чорноморський регіон є перехрестям торговельних потоків між Європою й Азією, тому варто зважити на його особливості. Вона полягає в тому, що країни: з одного боку, мають тісну торговельно-економічну співпрацю, чому сприяє спільний басейн моря, з іншого – доволі скептично ставляться одна до одної у зв'язку з членством у різноманітних митних і політичних союзах. Проте більшість країн ОЧЕС уже сформували між собою ціле «павутиння» двосторонніх угод про вільну торгівлю (див. табл. 2).

З огляду на формування в рамках ОЧЕС складної мережі різних за рівнем глибини інтеграційних об'єднань, стає очевидним, що статутна мета ОЧЕС щодо створення регіональної ЗВТ є нерезальною. Зважаючи на це, практичними кроками у сфері інтенсифікації регіональної торгівлі, на нашу думку, мають бути:

- налагодження механізму обміну інформацією з питань розвитку торговельно-економічного співробітництва між країнами ОЧЕС;

- спрощення процедур торгівлі між членами ОЧЕС на основі Рекомендацій ЄЕК ООН та від-

Таблиця 2

«Павутиння» інтеграційних угруповань в рамках ОЧЕС станом на 2016 р.

Країни ОЧЕС, що сформували інтеграційне угруповання	Дата набуття чинності інтеграційного угруповання	Вид інтеграційного угруповання
Україна – Грузія	4 червня 1996 р.	Зона вільної торгівлі
Україна – Молдова	19 травня 2005 р.	Зона вільної торгівлі
Україна – Росія	21 лютого 1994 р.	Зона вільної торгівлі
Україна – Вірменія	18 грудня 1996 р.	Зона вільної торгівлі
Україна – ЄС (Болгарія, Греція, Румунія)	1 січня 2016 р.	Угода про поглиблену та всеосяжну зону вільної торгівлі з ЄС
Туреччина – ЄС (Болгарія, Греція, Румунія)	1 січня 1996 р.	Митний союз Туреччини з ЄС
Туреччина – Грузія	1 листопада 2008 р.	Зона вільної торгівлі
Туреччина – Албанія	1 травня 2008 р.	Зона вільної торгівлі
Туреччина – Сербія	1 вересня 2010 р.	Зона вільної торгівлі
Грузія – ЄС (Болгарія, Греція, Румунія)	1 вересня 2014 р.	Угода про поглиблену та всеосяжну зону вільної торгівлі з ЄС
Грузія – Вірменія	11 листопада 1998 р.	Зона вільної торгівлі
Грузія – Росія	10 травня 1994 р.	Зона вільної торгівлі
Грузія – Азербайджан	10 червня 1996 р.	Зона вільної торгівлі
Росія – Вірменія	2 січня 2015 р.	Економічний союз
Росія – Азербайджан	13 лютого 1993 р.	Зона вільної торгівлі
Росія – Молдова	30 березня 1993 р.	Зона вільної торгівлі
Росія – Сербія	3 червня 2006 р.	Зона вільної торгівлі

Джерело: побудовано автором на основі [7]

повідно до положень Угоди СОТ про спрощення процедур торгівлі.

Майже всі країни ОЧЕС є членами СОТ, а окремі з них перебувають у процесі приєднання до цієї організації. У зв'язку з цим, зауважимо, що загалом система СОТ передбачає досить зручний та надзвичайно практичний механізм обміну інформацією, що робить міжнародну торгівлю прозорою та передбачуваною. Насамперед ідеться про механізми нотифікацій (оперативне інформування країн СОТ про зміни в торговельних режимах) та огляд торговельної політики (періодичні звіти про торговельну політику членів СОТ).

Для активізації торговельно-економічного співробітництва в Чорноморському регіоні пропонуємо здійснювати локалізований та спеціалізований обмін інформацією, яка на регіональному рівні може бути більш оперативно поширена серед учасників ЗЕД. Зокрема, ця ініціатива може бути реалізована шляхом створення єдиного інформаційного порталу.

На першому етапі важливо визначити контактні пункти (особи) у кожній заінтересованій країні для оперативного подання інформації. Також важливо забезпечити відповідний центр збору та систематизації отриманої інформації. Наступним етапом має бути узгодження формату та обсягу інформації. Так, зважаючи на кращі світові практики, зміст єдиного порталу може бути таким:

- загальна інформація про країну (*Country profile*);
- інформація про зовнішньоторговельний режим країни, у тому числі умови доступу до ринків товарів та послуг;
- статистичні дані (структура та обсяги зовнішньої торгівлі країни);
- національні стандарти;
- правила та процедури здійснення експортних, імпорتنих, транзитних та пов'язаних з цим операцій;
- оперативна інформація про зміни в торговельних режимах країни, зокрема застосування інструментів торговельного захисту, запровадження технічних бар'єрів, санітарних та фітосанітарних норм тощо;
- заплановані заходи та події в країнах ОЧЕС;
- інвестиційні проекти та потенційні партнери для започаткування міжнародної співпраці.

Важливим елементом створення механізму з обміну інформацією є ініціатива щодо підготовки щорічних публікацій про зовнішньоторговельні режими членів ОЧЕС, аналіз тенденцій їх змін, актуальні питання торговельно-економічного співробітництва в регіоні, висвітлення найбільш знакових подій. Такі публікації будуть корисні для представників державних установ, ділових та наукових кіл. Крім того, на порталі доцільно розміщувати інформацію про результати опитувань, досліджень, розроблені стратегії, інші дані, які можуть бути потрібними для розвитку торговельно-економічного й інвестиційного співробітництва в рамках ОЧЕС.

Питання спрощення процедур торгівлі в Чорноморському регіоні потребує окремого аналізу. Як на регіональному, так і національному рівнях таке спрощення включає багато різних процесів (раціоналізація та автоматизація торговельних інформаційних потоків, встановлення державно-приватного партнерства, спрощення процедур транзитних перевезень, перетину кордонів, комплексне управління митницею) та передбачає дієву участь органів державної влади, бізнесу, фінансових закладів, перевізників й експедиторів.

На нашу думку, саме така організація, як ОЧЕС, може та має слугувати регіональним форумом для обміну пропозиціями й зауваженнями, а також для вироблення спільних рішень щодо спрощення документарних та процесуальних процедур торгівлі.

Прийняття нової багатосторонньої УСПТ є додатковим стимулом для діяльності країн ОЧЕС на регіональному рівні. Тому для спрощення процедур торгівлі в Чорноморському регіоні пропонуємо в середньостроковій перспективі зосередити зусилля на таких практичних кроках:

- створення регіональної ради зі спрощення процедур торгівлі, до складу якої включити представників органів влади, науки та бізнесу країн ОЧЕС;
- розробка концепції та стратегії спрощення процедур торгівлі в Чорноморському регіоні;
- узгодження плану заходів з реалізації регіональної стратегії;
- вирішення фінансових та організаційних питань.

Особливо важливою є активна участь представників як органів влади, так і ділових кіл країн ОЧЕС. При цьому така робота має бути комплексною та носити системний характер. Також важливо підтримувати динамізм у проведенні спільних засідань робочих груп (з питань торгівлі та економічного розвитку, митного співробітництва, сільського господарства, інфраструктури тощо).

Успішна реалізація запропонованих заходів забезпечить:

- спрощення документарних та процесуальних експортно-імпорتنих операцій;
- створення сприятливих передумов для інтенсифікації регіональної торгівлі та інвестиційної співпраці;
- скоординовану роботу урядів країн – членів ОЧЕС, зокрема підвищення рівня ефективності та прозорості при адмініструванні експортно-імпорتنих операцій;
- продуктивний державно-приватний діалог на регіональному рівні.

Подальшим етапом спрощення процедур торгівлі має бути проведення комплексу заходів за участі профільних робочих груп ОЧЕС для системного вивчення таких питань, як усунення тарифних і нетарифних бар'єрів у торгівлі, митне співробітництво, захисні заходи в торгівлі, інвестиційне співробітництво, врегулювання спорів, сталий розвиток, державні закупівлі, захист прав інтелектуальної власності, торгівля послугами та ін.

Для визначення перспектив розвитку торговельно-економічного співробітництва України з країнами ОЧЕС нами було також проведено економіко-математичне моделювання сценаріїв посилення економічної ролі України в регіоні шляхом удосконалення її зовнішньоторговельної політики на національному рівні. Оцінення торговельно-економічних відносин України та країн Причорномор'я в умовах посилення міжнародної торговельної співпраці проведено на основі моделювання у системі GTAP, що здійснювалось на основі таких сценаріїв:

1) вплив на вантажні перевезення з України до усіх країн світу в рамках технічних та технологічних змін (зокрема, зниження строку доставки);

2) вплив на вантажні перевезення до країн Причорномор'я в рамках технічних та технологічних змін;

3) вплив гармонізації державних стандартів якості та безпеки продукції за умови наскрізного впливу на усі сектори економіки України;

4) лібералізація торгівлі при умові зміни на 1% для харчової промисловості та металургії;

5) зняття торговельних тарифних обмежень для харчової промисловості та металургії;

У регіональному аспекті необхідно зазначити взаємовигідний характер для країн Причорномор'я при застосуванні сценаріїв 1–3 (див. табл. 3).

Таблиця 3
Регіональні зміни ВВП за результатами моделювання, % (базовий рік – 2011)

Реальний ВВП	Модель 1	Модель 2	Модель 3	Модель 4	Модель 5
Україна	0,20	0,01	1,54	-0,03	-0,01
Румунія	0,00	0,03	0,00	0,00	0,00
Болгарія	0,00	0,14	0,00	0,00	0,01
Туреччина	0,00	0,02	0,00	0,00	0,01
Росія	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00
Грузія	0,01	0,14	0,01	0,03	0,00

Джерело: власні розрахунки автора

Сценарій під № 1 (вплив на вантажні перевезення з України до усіх країн світу) має незначний позитивний вплив на Грузію (0,01%), 2 (поліпшення умов вантажних перевезень до країн Чорноморського регіону) – найбільш привабливий для усіх країн Причорномор'я, крім Росії. У разі незначного негативного впливу для України під час застосування 4 та 5 сценаріїв (-0,03%), є аналогічний позитивний ефект для Грузії з умови використання 4 сценарію (0,03%) і Болгарії та Туреччини – 5 сценарію (0,01%), що нівелюється позитивним перерозподілом ресурсів.

Разом з цим порівняння результатів моделювання на основі поточних статистичних даних і даних за 2007 р. дають можливість простежити реальний вплив від набуття Україною членства у СОТ на ефективність використання тих самих інструментів зовнішньоторговельної політики. В регіональному аспекті при порівнянні результатів за п'ятьма сценаріями для базового 2007 р. і сучасного етапу по країнам Причорномор'я необхідно зазначити:

– зменшення темпів зростання реального ВВП, %;

– другий сценарій (поліпшення умов вантажних перевезень до країн Причорномор'я) є найбільш привабливим для усіх країн Причорномор'я для розрахунків за обома базовими роками (див. табл. 4).

Таблиця 4
Регіональний розріз зміни ВВП за результатами моделювання (базовий рік – 2007), %

Реальний ВВП	Сценарій 1	Сценарій 2	Сценарій 3	Сценарій 4	Сценарій 5
Україна	0,11	0,05	1,47	0,04	0,00
Румунія	0,00	0,04	0,00	0,00	0,00
Болгарія	0,00	0,16	0,01	0,01	0,00
Туреччина	0,00	0,02	0,00	0,01	0,00
Росія	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Грузія	0,00	0,09	0,02	0,02	-0,02

Джерело: власні розрахунки автора

В регіональному аспекті необхідно зазначити взаємовигідний характер для країн Причорномор'я при застосуванні усіх сценаріїв для 2007 базового

року незважаючи на незначний негативний вплив для Грузії при застосуванні п'ятого сценарію, що нівелюється позитивним перерозподілом ресурсів. У регіональному аспекті для сценаріїв 1–5 базового 2011 р. необхідно зазначити взаємовигідний характер для країн Причорномор'я при застосуванні сценаріїв 1–3. У разі незначного негативного впливу для України під час застосування 4 та 5 сценаріїв, є аналогічний позитивний ефект для Грузії у разі використання 4 сценарію, Болгарії та Туреччини – 5 сценарію, що нівелюється позитивним перерозподілом ресурсів.

Порівнюючи результати моделювання за різні роки, можна дійти висновку, що на сучасному етапі лібералізація торгівлі між країнами Причорномор'я стає більш актуальною та вигідною для партнерів України по ОЧЕС, ніж для неї самої. Цей аргумент слід використовувати в переговорах щодо укладання двосторонніх угод про вільну торгівлю, зокрема з Туреччиною.

В цілому слід підсумувати, що зняття торговельних тарифних обмежень для виділених секторів (харчова переробна промисловість та металургія) (сценарій 5) на рівні з лібералізацією умов торгівлі (сценарій 4) дають найменший вплив на розподіл доходу. Частково це зумовлено поступовим світовим трендом зі зниження тарифних та нетарифних торговельних бар'єрів між торговими партнерами, в якому Україна приймає активну участь – вступ до СОТ, двосторонні угоди, асоціація з ЄС. Заходи щодо розвитку логістично-транспортної інфраструктури можуть принести позбавлення у торговельно-економічних відносинах України в рамках світової торгівлі більшою мірою, ніж зниження тарифних та нетарифних торговельних бар'єрів між торговими партнерами.

Найбільший ефект – від сценарію 1 (вплив на вантажні перевезення з України до усіх країн світу в рамках технічних та технологічних змін (зокрема, зниження строку доставки) за умови зміни на 1%, що потребує зусиль з боку України, не вимагає додаткової взаємодії з країнами Причорномор'я; підлягає значній формалізації щодо реалізації технічної складової сценарію.) та сценарію 3 (оцінення впливу відміни державних стандартів за умови наскрізного впливу на усі сектори економіки України (0,2% впливу, згідно з експертними розрахунками). Вимагає комплексу мір законодавчого, економіко-технічного характеру та перехідного періоду.

Висновки. Шляхи й напрями формування інноваційної моделі співпраці України в Чорноморському економічному регіоні повністю збігаються з основними напрямками об'єктивних процесів модернізації суспільства в умовах глобалізації й регіоналізації. Проте інтереси й завдання країн ОЧЕС різні й залежать від їх соціально-політичних й економічних особливостей. Кожна країна дає про розвиток своїх прибережних зон та інфраструктури власного сектору економіки. Тому й Україна повинна максимально сконцентруватися на своїх ключових інтересах у регіоні й, долаючи перешкоди, міцно закріпити свою провідну роль.

Україна як одна з найбільших держав серед учасників Чорноморського економічного співробітництва (з позиції потенційних економічних можливостей) повинна активно розробляти й пропонувати великомасштабні проекти, реалізація яких мала б не тільки загально регіональне значення, а й загальноєвропейське, а також впливала б на потрібні для України зміни європейського економіко-правового клімату.

Список літератури:

1. Троян І.А. Інтеграційна сумісність країн – членів ОЧЕС / І.А. Троян // Бізнес Інформ. – 2012. – № 9. – С. 68–73.
2. Гончарук А.І. Торговельно-економічні пріоритети України в ОЧЕС / А.І. Гончарук, І.А. Троян // Міжнародна економічна політика. – 2013. – Вип. 2. – С. 27–47.
3. Радзівєвська С.О. Конкурентоспроможність та інтеграційні перспективи України в ОЧЕС і ГУАМ / С.О. Радзівєвська // Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». – 2013. – № 10. – С. 101–105.
4. Гніліченко О.М. Економічний напрям діяльності ОЧЕС / О.М. Гніліченко // Емінак. – 2013. – № 1–4. – С. 40–44.
5. Сапожников С.А. Система вищої педагогічної освіти Румунської Республіки як країни-члена ОЧЕС у світлі євроінтеграційних процесів / С.А. Сапожников // Молодь і ринок. – 2015. – № 3. – С. 42–46.
6. Країни за товарною структурою зовнішньої торгівлі УКТЗЕД за січень – грудень 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrstat.gov.ua>
7. Participation in Regional Trade Agreements [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://wto.org/english/tratop_e/region_e/rta_participation_map_e.htm

Гужва И. Ю.

Украинский государственный университет финансов и международной торговли

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ТОРГОВО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА УКРАИНЫ СО СТРАНАМИ ОЧЭС

Резюме

В статье рассмотрена проблема активизации внешнеторговой деятельности Украины в рамках ОЧЭС. Проанализировано текущее состояние развития торгово-экономических отношений отечественных субъектов хозяйствования с партнерами по Черноморскому региону. Определены механизмы усиления сотрудничества в сфере внешней торговли между странами – членами ОЧЭС. На основе использования методов экономико-математического моделирования намечены перспективы экономического роста Украины и остальных стран Черноморского региона от внедрения данных механизмов.

Ключевые слова: внешняя торговля, ОЧЭС, региональная интеграция, моделирование, обмен информацией.

Guzhva I. Y.

Ukrainian State University of Finance and International Trade

CURRENT STATUS AND PROSPECTS OF TRADE AND ECONOMIC COOPERATION DEVELOPMENT OF UKRAINE WITH BSEC COUNTRIES

Summary

The article deals with the problem of Ukraine's foreign trade activation in BSEC. The current state of local entities' trade relations with partners in the Black Sea region is analyzed. Mechanisms to enhance cooperation in trade between the BSEC member states are revealed. On the basis of the economic-mathematical modeling methods, prospects for economic growth in Ukraine and other Black Sea region countries under implementation of these mechanisms are outlined.

Key words: foreign trade, Organization of Black Sea Economic Cooperation, regional integration, modeling, information sharing.

УДК 330.342

Гхаит Сари

Донецкий национальный университет экономики и торговли
имени Михаила Туган-Барановского

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ СОЦИАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ СТРАН ЕВРО-СРЕДИЗЕМНОМОРСКОГО ПАРТНЕРСТВА

В статье рассмотрены основные тенденции социально-экономического развития стран Евро-средиземноморского партнерства. Раскрыта взаимосвязь внешних и внутренних факторов развития региона и уровня социального развития стран. Проанализирован индекс социального прогресса стран Евро-средиземноморья, выявлены основные факторы, обуславливающие его формирование.

Ключевые слова: Евро-средиземноморское партнерство, глобализация, индекс социального прогресса, социальное развитие, индекс человеческого развития.

Постановка проблемы. Регион Юго-Восточного Средиземноморья охватывает неевропейские афро-азиатские страны, имеющие выход к Средиземному морю. На протяжении XX ст. государ-

ствами Средиземноморья был накоплен большой опыт хозяйственного развития и решения экономических, социально-политических проблем в условиях приверженности различным моделям